

Röportaj

BAHAR ALLERJİSİ

Prof.Dr. Refik Ali SARI Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi İmmunoloji/Romatoloji Bilim Dalı

ÖZGEÇMİŞ

Doğum yeri ve yılı: Vakfıkebir/Trabzon, 01.09.1959

Öğrenim durumu:

1965-69: Atatürk İlkokulu, Gaziantep

1969-72: Beşikdüzü Ortaokulu/Trabzon

1972-75: Kurtuluş Lisesi/Ankara

1977-83: Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi/Erzurum

1983-85: Poyrazlı Sağlık Ocağı, Boğazlıyan/Yozgat, Zorunlu Hizmet

Akademik Ünvanlar:

1985-89: Sağlık Bakanlığı Ankara Eğitim Hastanesi İç Hastalıkları Asistanı

Kasım 1989: İç Hastalıkları Uzmanlığı

Şubat 1990-Haziran 1991: 16 ay askerlik

Haziran 1991-1994: Bafra Devlet Hastanesi İç Hastalıkları Kliniğinde Uzmanlık

Temmuz 1994-Ağustos 1996: Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Yrd.Doc.

Kasım 1996-Şubat 1999: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik İmmünoloji ve Romatoloji Bilim Dalı'nda yan dal ihtisası

1999: Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi İmmünoloji ve Romatoloji Bilim Dallarının kurulması

Kasım 2000: Doçentlik bilim sınavında başarı.

Giriş:

Vücuda dışarıdan giren yabancı maddelere anti-jen adını veriyoruz. Bu anti-jen vücutta allerjik reaksiyonlara yol açıyorsa buna allerjen ismini veriyoruz. Normalde bağışıklık sistemimiz bu anti-jenleri zararsız hale getirirler. Bazen bu işlem vücuda zarar verir hale gelir. Buna 'aşırı duyarlılık' diyoruz. Allerjenler vücutta girdiği zaman bağışıklık sistemini uyararak aşırı immünglobulin E yapımına yol açar. Yapılan immünglobulin E'ler bazofil ve mast hücrelerinden bol miktarda histamin ve benzeri maddelerin salınımına yol açarak ürtiker, allerjik rinit, allerjik konjunktivit, ve astım bronşiale gibi hastalıklara sebep olurlar.

■ Allerji nedir?

Allerji vücudun bazı maddelere karşı duyarlı hale gelmesi ve bunun sonucunda da vücutta bazı hastalıkların ortaya çıkması olarak tarif edilebilir. Allerji oluşabilmesi için aynı anti-jenin (allerjenin) en az iki defa vücuda girmesi gerekir.

■ Allerjik bünyeye sahip olmak neye bağlıdır?

Çocukların yaklaşık yüzde onunun atopik bünyeye sahip oldukları bilinmektedir. Bazı kimselerde de yaşamının herhangi bir devresinde vücudun veya immün sistemin bazı maddelere karşı duyarlı hale gelmesi sonucunda allerjik olaylar görülmektedir.

■ Bahar nezlesi (allerjik rinit) nedir?

Küf mantarları, ev tozu ve akarları, polenler, tüyler (hayvan tüyleri vb) gibi allerjik olaylara yol açan bu allerjenler vücutta değişik allerjik reaksiyonlara yol açmaktadır. Bunlar arasında en sık görülen allerjik rinittir. Allerjik rinite yol açan en sık sebep polen allerjileridir. Özellikle mevsimsel olması özelliğidir. Eğer yıl boyu allerjik rinit bulguları varsa bu daha çok ev tozu ve akarlar veya küf mantarları ile ilgili olmaktadır.

■ Bahar nezlesinin yaygın belirtileri nelerdir?

En sık belirtisi hapsuruk, burun akıntısı, burunda tıkanıklık, burun ve ağız tavanında kaşıntı hissidir. Özellikle bahar aylarında hastalar otların, ağaçların, çiçeklerin bulunduğu ortama girdiklerinde şiddetli hapsuruk, göz kaşıntısı, burunda ve ağızda kaşıntı ortaya çıkmaktadır.

■ Allerjik rinit ve diğer allerjik hastalıkların teşhisi ve sorumlu allerjen teşhisi nasıl konulur?

Bu hastalıkların teşhisi öncelikle klinik olarak konulur. Hastada ciltte ürtiker, allerjik rinit bulguları, astım bronşiale semptomları olması ve bu bulguların belirli ortamlarda ve zamanlarda daha sık ortaya çıkması allerjik hastalık şüphesini doğurabilir. Hastanın hemogramında eozinofili olup olmadığı araştırılır. Ayrıca immunglobulin E düzeyi saptanır. Allerjik rinit ve benzeri bulguları olan kişilerde sorumlu allerjen öncelikle deri prick testi ile teşhis edilebilir. Bu testte allerjen tespit edilmemişse intrakutan allerji deri testi yapılabilir. Ayrıca antijen spesifik Immunglobulin E bakılır. Nazal provakasyon testi yapılabilir.

■ Polene benzer allerjik rinit yapan başka allerjen var mıdır?

Polenler dışında ev tozu ve akarlar, küf mantarları, kedi köpek tüyleri allerjik rinite yol açabilir.

■ Korunma yolları nelerdir?

Allerjik hastalığı olan kişilerin yapacakları ilk iş allerjiye neden olan etkenlerden (polen ve diğer allerjenlerden) uzak kalmak ve bu allerjenlerin bulunduğu ortamlarda bulunmamaktır. Yani bahar aylarında polenlerin yoğun olduğu bölgelere girmeme, ev tozuna karşı allerjisi varsa evin içinde yerde halı bulundurmamak, ev içi

süpürülürken orada bulunmamak, evin içinin sık sık havalandırılması, yatak örtü yastık kılıflarının sık sık değiştirilmesi önlemler arasında sayılabilir.

■ Bahar nezlesi tedavisi nasıl yapılmalıdır?

Tedavide oral antihistaminikler ve kortikosteroid nazal spreyleri sık olarak kullanılmaktadır. Bu tedavi ile hastanın semptomları azalmaktadır. Günlük yaşantısında problem olmamaktadır.

■ Allerji aşısı etkili midir, yan etkileri var mıdır ve kim uygulamalıdır?

Allerjik rinit tedavisinde etkin yöntemlerden biri de immunoterapi (aşı tedavisi) dir. Immunoterapi bir desensitizasyon (duyarsızlaştırma) yöntemidir. Allerjik hastalığı ortaya çıkaran allerjenin düşük dozlardan daha yüksek dozlara doğru karışımlar elde edilerek hastalara uygulanma esasına dayanır. Bu tedavi özellikle polenlere karşı gelişen allerjik rinitte etkili olmaktadır. Ev tozu ve akarları, küf mantarları ile oluşan allerjik rinitle daha az etkilidir. Yan etkileri arasında enjeksiyon yerinde kızarıklık kaşıntı olabileceği gibi, nadir de olsa anafaktik şoka yol açabilmektedir. Bundan dolayıdır ki uzman hekim gözetiminde sağlık personeli tarafından uygulanmalıdır.

■ Aşı tedavisi ne kadar sürer?

En az üç sene süreyle yapılmalıdır. Başlangıç döneminde ortalama dört ay süreyle haftada bir, daha sonra hastanın şikayetlerine göre ayda bir, bir buçuk ayda veya iki ayda bir enjeksiyonlar yapılmaktadır. Hastanın verdiği cevaba göre veya şikayetlerinin düzelmesine göre aşı tedavisi beş-yedi seneye kadar uzatılabilir.

■ Allerjik hastalıklardan tam şifa mümkün değil midir?

Özellikle aşı tedavisinden sonra hastaların bir kısmında 5-10 sene gibi bir sürede herhangi bir semptomla bulgu görülmemekte, bir kısmında da aşı tedavisi kesildikten sonra şikayetler tekrarlayabilmektedir. Dolayısı ile şu anda tam şifadan bahsetmek mümkün değildir.

13. Bölge Eczacı Odası adına teşekkür ederiz...

RÖPÖRTAJI HAZIRLAYAN

■ Uz.Ecz. Nurcan KILIÇ BAYGUTALP